

Täysistunto

Torstai 19.9.2024 klo 16.01—20.56

2.1. Suullinen kysymys sosiaali- ja terveystalvelujen rahoituksesta (Krista Kiuru sd)

Suullinen kysymys SKT 142/2024 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.02 **Krista Kiuru sd:** Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri Orpo, te olette sanonut toistuvasti, että suomalaiset sosiaali- ja terveystalvelut saavat miljarditolkulla lisää rahaa. Me olemme tästä eri mieltä. Se, mitä te ette ole sanonut, on se, että ensi vuonnakin annettavalla 2,2 miljardin euron panostuksella te ette anna lisärahaa, sillä sillä katetaan jo toteutuneita kustannuksia ja siten se perustuu edellisen hallituksen päätöksiin, eikä niitäkään kustannuksia voida kokonaan korvata, koska sote-kulut ovat nousseet viime vuosien aikana paljon ennakoitua enemmän olosuhteiden muututtua. Kuten valtiovarainministeriökin on todennut, tämä ei johdu sote-uudistuksesta vaan esimerkiksi palkkojen oikeutetusta noususta, kiinteistöjen ja ostopalveluiden hintojen noususta ja kuntien alibudjetoinnista.

SDP on esittänyt monenlaisia ratkaisuja, mutta teiltä nämä ratkaisut puuttuvat. Ette ole toimineet puoleentoista vuoteen, mutta esitätte kuitenkin jälleen kerran 685 miljoonan euron leikkauksia. Kysynkin: miten suomalaiset pääsevät nyt hoitoon ja tulevat hoidetuiksi, koska näitä rahoituksen pohjia ei anneta riittävästi eli rahoitus ei ole riittävää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.04 **Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on huolehtia siitä, että ihmiset saavat hyvinvointitalvelut tänään ja tulevaisuudessa, [Perussuomalaisten ryhmästä: Juuri näin!] ja siinä on keskeistä se, että me huolehdimme myöskin tämän rahoituspohjan kestävydestä. Meidän hyvinvointialueet saavat ensi vuodenkin budjetissa lähes kolmasosan valtion budjetista, eli todellakin se on arvovalinta, että me pidämme huolen tästä peruspohjasta. Hyvinvointialuejohtajat ovat kertoneet, että itse palveluiden järjestäminen ja näiden lakisääteisten palveluiden turvaaminen ei ole ollut se huoli, mutta se huoli, mikä meillä on pitkän aikavälin kehityksessä, on se, että nämä menot kasvavat hyvin voimakasta tahtia. Nyt haemme niitä keinoja, joilla rahat riittävät myöskin tulevaisuuteen. Kyllä, nämä rahat kasvavat karkeasti kahdella miljardilla ensi vuodenkin budjettiin. Sillä huolehditaan siitä, että se rahoituspohja on myöskin riittävä, mutta se vaatii sitä, että tehdään uudistuksia. Tällä hallituksella on käynnissä laaja korjauspaketti tähän teidän aikaisempaan sote-uudistukseenne. Me uudistamme rahoitusta, me uudistamme ohjausta, me uudistamme palvelulainsäädäntöä, jotta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

hyvinvointialueet selviävät. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Me olemme lisänneet koulutuspaikkoja, kehitämme hyvinvointia siellä alueilla. Meillä on nämä Kela-korvaukset, [Puhemies koputtaa] joita kehitetään, ja hyvinvointialueilla on muutosohjelmat, joiden toteuttamista me tuemme. [Puhemies koputtaa] Eli muutostyötä tehdään koko ajan ja tuetaan onnistumista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän sekä edustajia että ministereitä kunnioittamaan minuutin aikarajaa. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tähän aiheeseen liittyen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

16.06 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä se fakta on se, että te uudistatte suomalaista sotea leikkaamalla. [Vasemmalta: Näin on!] Juuri eilen hallitus toi uusimman leikkausesityksensä eduskunnan käsiteltäväksi, ja käytännössä sillä tavoitellaan jälleen 225 miljoonan euron lisäsäästöjä. Mitä tämä 225 miljoonaa euroa tarkoittaa? Se on kolme miljoonaa lääkärikäyntiä tai kolmetuhatta ympärivuorokautisen hoidon paikkaa. Me olemme tiellä, jolta ei ole paluuta, jos te jatkatte. Perustuslain mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut ja edistettävä väestön terveyttä. Me kysimme tositaroituksella teiltä, pääministeri, äsken teidän hokemasanne, ja väistitte vastuun. Nyt kysyn teiltä uudelleen. Olette luvannut kunnioittaa tehtäväsänne perustuslakia, kun aloititte, ja kysynkin teiltä: petätkö te lupauksenne, sillä me emme ole vielä kuulleet, mihin toimiin te aiotte nyt ryhtyä [Puhemies koputtaa] omin toimin varmistaaksenne riittävän sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.07 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Silloin kun kausi alkoi, oli luotu uusi sote-järjestelmä, jonka tunnette erinomaisen hyvin, ja me lähdimme rakentamaan sille sisältöä. Me olemme tekemässä siihen lukemattomia korjauksia, joita se teidän mallinne vaatii [Antti Kurvinen: Mitä ne ovat?] ja joita ministeri Ikonen erinomaisesti äsken kuvasi. Mutta kyllä se niin on, että — tekin puhuitte kahden miljardin panoksesta — kaksi miljardia me olemme joutuneet etsimään muualta lisää suomalaisten ihmisten sosiaali- ja terveyspalveluiden hoitamiseen. Kaksi miljardia me olemme joutuneet löytämään muualta, koska kulut kasvavat. Se on totta, kulut kasvavat, emmekä me voi olla niitä rahoja etsimättä. Ne ovat pois muualta. Me ollaan jouduttu leikkaamaan eri puolilta, etsimään säästöjä — te olette muuten vastustaneet niistä ihan jokaista. Mutta kyllä me kannamme vastuutamme. Teidän rahoitusmallinne ja teidän sote-mallinne rahoittamiseksi me olemme tehneet töitä. [Antti Kurvinen: Kantakaa vastuu!] Ja nyt samaan aikaan, edustaja Kurvinen, meidän ministerit kantavat vastuuta, tekevät töitä, [Puhemies koputtaa] ja siellä alueilla ihmiset kantavat vastuuta, ei sitä voi vähätellä. [Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

16.08 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä me peräämme nimenomaan vastuuta ministereiltä siitä, että kun te leikkaatte alueilta rahoitusta, niin miten käy ihmisten palveluiden.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Haluamme nostaa esimerkiksi ikäihmisten palveluitten tilanteen Suomessa. Meidän ympärivuorokautisen hoidon saatavuuden kynnyks on noussut erittäin korkeaksi, sinne pääsee erittäin huonokuntoisia ihmisiä, he joutuvat odottamaan hyvinkin pitkiä aikoja, että saavat hoitoa. Mutta samaan aikaan, ministeri Juuso, te leikkaatte sieltä lähes 90 miljoonaa ensi vuonna. Mistä te aiotte saada aikaiseksi tämän leikkauksen täältä ympärivuorokautisesta hoidosta? Toisaalta kotihoidon tilanne on erittäin katastrofaalinen. Vanhusasiainvaltuutettu on ottanut useaan kertaan kantaa, että ihmiset ovat jopa heitteillä, että he eivät saa apua, vaikka he tarvitsisivat.

Haluaisinkin kysyä, ministeri Juuso: mitä haluatte sanoa näille ikääntyneille? Toivon, että ette mene hyvinvointialueitten selän taakse, vaan nyt toivotaan teiltä johtajuutta. Mitä teette ikäihmisten palveluitten saatavuuden parantamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä. [Antti Kurvisen välihuuto]

16.09 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen erittäin monta kertaa sekä täällä salissa että julkisuudessa painottanut sitä, että ikääntyvien osuus meidän väestöstä kasvaa ja meidän tulee erityisesti huolehtia siitä, että he ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Olen korostanut sitä, että omaishoitajuus on tärkeä, perhehoito on tärkeä, ja toivon, että minua kuunnellaan myöskin siellä hyvinvointialueilla. Tämän sanoman olen sanonut koko ajan, ja olen harmissani siitä kehityksestä, mitä Suomessa tällä hetkellä tapahtuu, että näitä säästöjä kohdennetaan mielestäni väärään paikkaan. Ja siihen minä en voi vaikuttaa, koska rahoitusmalli on yleiskatteellinen. Eli en mene hyvinvointialueiden selän taakse, vaan sanon sen faktan, [Antti Kurvisen välihuuto] että se on yleiskatteellinen rahoitus, josta päättävät hyvinvointialueiden valtuutetut. [Välihuutoja]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.10 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on huoli ihmisten lähipalveluista. [Oikealta: Niin meilläkin!] Liian moni ei saa ajoissa hoitoa, päivystykset ovat tukossa, yöpäivystyksiä lakkautetaan, liian moni vanhus ei saa kunnollista hoivaa, ja lastensuojelu toimii aivan äärirajoilla. Yksi hallituksen säästöohjelman kulmahammas on vanhusten ja sairaiden palveluiden rahoituksen kiristäminen. Ei tämä uusi sote-malli täydellinen ole, ei tietenkään, mutta sitä pitää korjata, ja sitä pitää parantaa, ei heikentää. Uusilla säästöillä hoitajien työtaakka kasvaa, ja on iso, iso riski, että jo lyhenemään saadut hoitojonot alkavat jälleen pidentyä. Pelkään, että vaivat näin pahenevat, kalliiden erikoishoitojen tarve kasvaa ja säästöt voivat muuttua äkkiä laskuiksi. Ongelmia pitää korjata, mieluiten yhdessä. Pari ehdotusta: laitetaan suitsia kalliille vuokralääkäritoiminnalle ja ostopalveluille ja siirretään Kela-kydyt alueiden vastuulle.

Arvoisa puhemies! Minä kysyn pääministeriltä hyvinvointialueiden tilanteesta: kuinka vastaatte hoivan vaikeutuvaan tilanteeseen, ja oletteko valmis antamaan pääministerin ilmoituksen tästä asiasta eduskunnalle [Puhemies koputtaa] ja Suomen kansalle? [Antti Kurvinen: Perusteltu kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

16.12 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän vastuuministerimme, ministeriryhmä ja virkamiehet tekevät tällä hetkellä hartiavoimin töitä näiden korjausten tekemiseksi, minkä toistan ja niin kuin ministeri Ikonen ja myös Juuso tässä kuvasi. On varmasti niin, että jossakin vaiheessa tulevaisuudessa meidän on hyvä käydä tästä perusteellinen keskustelu eduskunnan salissa, mutta katsomme sen ajankohdan silloin, kun meillä on todella eduskunnalle kerrottavaa konkreettisia, etenevistä asioista. [Antti Kurvisen välihuuto] — Edustaja Kurvinen, niitä valmistellaan koko ajan. [Antti Kurvinen: Kolmasosa vaalikaudesta!] Niitä valmistellaan koko ajan, ja niillä siis korjataan edellisen hallituksen tekemää perustaa sote-uudistukselle, korjataan ja parannetaan. Minä luulen, että tämä on meidän yhteinen tavoitteemme. [Antti Kurvinen: Pääministeri, ottakaa vastuu!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

16.12 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meillä Suomessa on yhä kasvava määrä muistisairaita yksin kotona. Meillä on lapsia ja nuoria, jotka eivät saa apua mielenterveysongelmiin, ja omaishoitajien sopimuksia irtisanotaan ilmoitusluontoisesti. Moni ihminen kokee, että ambulanssi on ainoa keino saada joku kontakti palveluihin. Samaan aikaan te leikkaatte ja heikennätte ihmisten palveluja entisestään, mutta isojen yhtiöiden voitontavoittelu ihmisten terveyden edellä sen kuin vain kasvaa, kiitos Kela-maksujen.

Julkisen terveydenhuollon kyky tarjota palveluita heikkenee, eikä ihmisillä ole varaa yksityisten terveysjättien palveluihin. Tässä maassa sairastetaan paljon vakaviakin sairauksia, ja valitettavasti tässä maassa ei kyllä ennaltaehkäisylle oikein ole löytynyt tilaa eikä mahdollisuuksia.

Ministeri Juuso, miten ihmeessä te aiotte turvata terveydenhuollon palvelut heikko-osaisimmille ja niitä eniten tarvitseville tässä tilanteessa, johon te olette meidät ajanut?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.14 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikääntyvien osuus tosiaan on kasvamassa Suomessa kovaa vauhtia, ja tämä on suuri haaste meidän yhteiskunnalle, miten me hoidamme kunniakkaasti heidän elämisensä ja olemisensä. Tämä haastaa meidät kaikki, myöskin teidät siellä hyvinvointialueilla, meidät omaiset ja kaikki perheet.

Jos vielä puhun tästä lasten ja perheiden tulevaisuudesta, niin muistutan, että me olemme kuitenkin mielenterveyspalveluihin satsaamassa aika paljon tällä hallituskaudella, tuomme terapiatakuun ja on monenlaista rahoitusta ja lastensuojelulakia, mitä on tulossa siltä osin, mutta edelleenkin painotan ja olen koko ajan painottanut, ja varmasti koko hallitus on minun kanssani samaa mieltä siitä, että meidän tulee ikäihmiset hoitaa kunnolla ja meidän tulee kehittää meidän palvelujärjestelmää sillä tavalla, että me selviämme siitä väestörakenteen muutoksesta, mikä meillä on jo tapahtumassa ja tulee edelleenkin korostetusti tapahtumaan tulevina vuosina. [Niina Malm: Miten?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

16.15 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme äärettömän tärkeän aiheen piirissä. Se viesti, mikä tulee itselleni hyvinvointialueilta, on se, että kautta rantain kaikki ovat pulassa tässä vaikeassa tilanteessa. Se hallituksen tahti niille leikkauksille ja niille alijäämille on niin kova, että monella alueella joudutaan tekemään aika äkkipikaisia leikkauksia, ja niissä äkkipikaisissa leikkauksissa leikataan juuri niistä ennaltaehkäisevistä palveluista, koska ne ovat aika useasti ei-lakisääteisiä, ja sitten tehdään pitkällä juoksulla todella lyhytnäköistä politiikkaa. [Vasemmalta: Onko siihen varaa?] Samaan aikaan tulee työntekijöiltä viestiä siitä, että jaksaminen on äärettömän vaikeassa tilanteessa, ja ei pystytä myöskään panostamaan hyvinvointialueilla riittävästi siihen työhyvinvointiin.

Olisinkin kysynyt hallitukselta: miten te varmistatte tämän kaiken kriisin keskellä, että juuri niistä ennalta ehkäisevistä palveluista ei leikata niin paljon tai ei leikkataisi ylipäättänsä, koska se on se kriittinen osa tulevaisuuden budjetoitua? Ja sitten toinen kysymys: On kuulunut hienoa uutista siitä, että Kela-korvauksiin on tulossa mahdollisesti uutta mallia, [Puhemies koputtaa] koska tässä salissa on niitä kritisoitu kovin paljon. [Eduskunnasta: Ja aiheesta!] Mielellään kuulisimme myös siitä [Puhemies koputtaa] lisää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.16 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueilla on tällä hetkellä paljon töitä käynnissä, ja siellä se pääviesti on ollut näitten palveluitten osalta kuitenkin se, että he pystyvät huolehtimaan näistä lakisääteisistä tehtävistä. Mutta me näemme, että tämän talouden hallinnan osalta alueiden tilanne alkaa eriytyä hyvin paljon. Meillä on erilaisia alueita. Toisilla ne haasteet ovat isompia, ja toisissa näyttää, että tavoitteisiin päästään oikein hyvin. Näitä alueita, jotka kokevat isompia haasteita, me tulemme ottamaan tiiviimpään ohjaukseen myöskin hallituksen taholta ja ministeriöiden yhteistyössä. Haemme yhdessä ratkaisuja, joilla sitten alueet voivat onnistua tässä työssään.

Me kehitämme tätä rahoitusmallia. Eilen täällä käsiteltiin ensimmäistä kannustinelementtiä tähän rahoitukseen, ja tulevaisuudessa tulemme esimerkiksi vahvistamaan HYTE-kerrointa eli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painoa tässä rahoituksessa. Lisäksi hyvinvointialueet uudistavat näitä palveluitaan. Esimerkiksi digiklinikalla annetaan monella alueella lupaus, että kymmenessä minuutissa saat jo vastauksia ja pääset hyvinkin nopeasti — saattaa saman illan aikana saada diagnoosin, reseptin ja muuta. [Krista Kiurun välihuuto] Näissä löytyy aivan uudenlaisia tekemisen tapoja, [Puhemies koputtaa] ja jos me puhumme kustannusten hillinnästä, niin olennaista on löytää näitä uusia tekemisen tapoja, [Puhemies koputtaa] joilla hoitoonpääsy paranee, henkilöstön riittävyys paranee [Puhemies: Kiitoksia!] ja rahat riittävät.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

16.17 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus saksii suomalaisten palveluita ankaralla kädellä. Leikkuriin joutuvat muun muassa kulttuuripalvelut, sosiaaliturva ja ammatillinen koulutus. Sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta heikennyksiä tulee muun muassa lastensuojeluun, vanhustenhoivaan ja perusterveydenhuoltoon. Romutatte siis yhteiskunnan keskeisimpiä palveluita kautta linjan ja sanotte, että näistä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

kaikista on pakko säästää, mutta sehän ei ole ollenkaan uskottavaa, kun samaan aikaan kaadatte satoja miljoonia euroja yksityisten terveysjättien omistajien taskuun. Niinpä kaikesta siis on pakko vetää se johtopäätös, että tämä leikkaaminen on ideologista. Valtiovarainministeri Purra onkin ääneen kritisoinut ylipaisunutta sosiaalivaltiota.

Nyt kysyisin teiltä, pääministeri Orpo: Millaisen arvon te näette suomalaisten julkisilla peruspalveluilla? Ovatko ne mielestänne vain harmillinen kuluerä, kuten tästä hallituksen leikkaussinnosta voisi päätellä? [Ben Zyskowicz: Nyt kannattaa kuunnella vastaus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.18 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksella ei ole kuin yksi tavoite, ja se on se, että me turvaamme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ja sen palvelut. [Vasemmalta: Leikkaamalla!] Me teemme sen eteen töitä, mutta se tarvitsee onnistuakseen talouden kasvua, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] korkeaa työllisyyttä, verotuloja, joilla me pystymme rahoittamaan nämä palvelut. Se, että julkinen sektori on vuosia ollut liian tehoton, uskon siihen valtiovarainministerin viittaamaan, se on ollut liian tehoton, se on kasvanut liian suureksi suhteessa meidän kantokykyyn — liian suureksi suhteessa meidän kantokykyyn. [Välihuutoja] Siksi meidän täytyy saada yksityinen sektori kukoistamaan, lisää työpaikkoja, menestyviä yrityksiä [Välihuutoja] ja meidän täytyy saada [Puhemies koputtaa] tuottavuutta sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen, jotta me saamme ihmisille hyviä palveluita — jotta me saamme ihmisille hyviä palveluita. Eikö niin, hyvä oppositio, sitähän me kaikki haluamme, hyvät palvelut suomalaisille? Mutta nykyisellä järjestelmällä se ei onnistu eikä nykyisellä rahoituspohjalla. Molemmat täytyy laittaa kuntoon samalla kertaa. [Krista Kiuru: Nykyisellä hallituksella se ei onnistu!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

16.20 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vanhusasiavaltuutettu on huolissaan vanhustenhoidon tilasta Suomessa. Vanhusten ympärivuorokautisen hoivan paikkoja vähennetään, ja kotihoidossa ei ole riittäviä resursseja. Vanhusasiavaltuutettu ja myös muut vanhusasiantuntijat näkevät yksiselitteisenä syynä tähän sen, että hyvinvointialueille ei anneta riittäviä resursseja.

Arvoisa ministeri Juuso, alkuvuodesta eräässä tv-ohjelmassa te paheksuite sitä, että hyvinvointialueet leikkaavat vanhusten hoitopaikkoja ja olitte sitä mieltä, että näin ei saa tehdä. Voisitko kertoa meille edustajille ja ennen kaikkea näille vanhuksille ja heidän omaisilleen, mitä tässä vaikeassa tilanteessa voisi tehdä tälle asialle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.21 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): arvoisa puhemies! Kiitän tästä kysymyksestä, ja olen edelleenkin samaa mieltä: meidän ikääntyvä väestönosamme kasvaa, ja heidän palvelutarpeensa tulee tyydyttää. Jos siellä ympärivuorokautisessa hoivassa on sellaisia henkilöitä, jotka pärjäävät vähemmällä hoidolla, niin on ihan selvää, että heidät voidaan ja on mahdollista siirtää yhteisölliseen asumiseen, missä ei yö-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

valvontaa ole. Tämä tarkastelu täytyy tietysti tehdä jokaisella hyvinvointialueella, jokaisessa hoivapaikassa erikseen — mikä on kenellekin hyvä hoitomuoto.

Toiseksi tällä kaudella — ja mitä hyvinvointialueet tekevät — panostetaan myöskin eri tavalla kotipalveluihin kuin aikaisemmin. On monenlaisia palveluyksiköitä, mitkä voivat mennä suoraan sinne kotiin ja vähentää sitä päivystysten ruuhkaa, mutta kyllähän se ihan selvä asia on, että meidän täytyy tarkastella näitä palveluita yksilöllisesti. Vanhukset ja ikääntyvät eivät ole yksi massa, jotka kaikki tarvitsevat samanlaisia palveluita, vaan ne täytyy yksilöllisesti sovittaa kunkin palvelutarpeisiin. Edelleenkin puhun tässä sen puolesta, että lisää perhehoitoa, arvostakaa omaishoitajia — tämä on [Puhemies koputtaa] ainoa tie, jolla me tästä selviämme.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.22 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksella on vastuu kansalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista, ja me suomalaiset olemme olleet ylpeitä tästä meidän hyvinvointivaltioistamme. Se on ollut meillä kunnia-asia, että lääkäriin pääsee ja että hoitotakuu toimii ja vanhukset pärjäävät kotona ja siellä laitoksissa, että sairaat ja hauraat, hekin pysyvät mukana. Nyt on äärimmäisen huolettava uutinen se, että luottamus kansalaisten keskuudessa terveydenhuoltoon horjuu. Se oli kevään Kansalaispulssissa alimmillaan 58 prosentissa. Syitä voi vain arvailla. [Ben Zyskowiec: Aivan, onkohan sote-uudistuksella mitään tekemistä sen kanssa?] Se on varmaan tämä tempoileva, hyvin lyhytnäköinen sote-politiikka. Se on tämä edellisen hallituksen jatkuva syyttely, [Ben Zyskowiec: Kyllä!] ja kyllä se on varmaan tämä kohtuuton leikkauspolitiikka. [Vilhelm Junnila: Oiskohan demarien sote-uudistus?] Te sanotte toki, että te lisäätte rahaa sinne soteen, mutta tosi asiassa te katatte vain niitä lakisääteisiä kuluja, ja mitään uutta te ette esitä soteen, pikemminkin eilen esititte lisäleikkauksia.

Nyt, herra puhemies, kysymys on hallitukselle: kuinka palautetaan kansalaisten luottamus sosiaali- ja terveydenhuoltoon? [Puhemies koputtaa] Pääministeri Orpo, teillä on vastuu. Aiotteko te antaa eduskunnalle ilmoituksen, [Puhemies koputtaa] kuinka te korjaatte sote-kriisin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. Nyt minuutti on käytetty. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.23 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme me tempoile tässä sosiaali- ja terveyspolitiikassa, vaan me yritämme laittaa toimeen sitä mallia, jonka edellinen hallitus ja eduskunta sääti. Ei kai tämä ole kenenkään syyttämistä, kun minä vain totean, että se on edellisen hallituksen, teidän, johdolla tekemä malli, me yritämme saada sitä toimimaan. [Keskeltä: Ottakaa vastuu!] Ja me teemme siihen uudistuksia. Kun te puhutte jatkuvasti esimerkiksi tästä alijäämän kattamisvelvollisuudesta: Se on edellisen hallituksen luoma rahoitusmalli, teidän rahoitusmallinne. [Välihuutoja] Miten te voitte myöskään syyttää nykyistä hallitusta siitä, mitä te olette olleet tekemässä? Minusta tämä on aivan käsittämätöntä keskustelua. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Ja edelleen palaan siihen samaan asiaan: Meillä on ainoastaan yksi tavoite, ja se on saada suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut toimimaan ja saada rahat riittämään [Jenna Simula: Teidän jäljiltänne!] ja saada henkilöstö riittämään näihin. Me teemme kaikkien näi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

den kanssa samaan aikaan töitä, mutta tämä on Suomen historian suurin uudistus, joka on vielä keskeneräinen, ja se ottaa aikansa. Mutta kuunnelkaa, [Puhemies koputtaa] mitä ministerit vastaavat. He tekevät koko ajan näitä asioita, joilla tätä korjataan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.25 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon hallitus tekee kaikkensa korjatakseen soten ongelmia ja tämän hallintokoneiston ongelmia, mitä edellinen hallitus teki, ja hyvinvointialueet tekevät täysillä töitä sen eteen, että ihmiset saavat palvelunsa. Sieltä on tullut myös viestiä siitä, että palvelut toimivat paremmin kuin julkisuudessa annetaan ymmärtää.

Ministeri Ikonen täällä äsken myös sanoi, että lakisääteiset palvelut turvataan kaikille kaikilla hyvinvointialueilla. Tämän viestin hän on myös saanut. Haluaisinkin tässä nostaa esille kansalaisten luottamuksen näitten palveluiden saatavuuteen. Me annetaan täällä aivan väärä kuva siitä, missä tilassa tällä hetkellä Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmä on. Meidän pitäisi lisätä luottamusta, lisätä myöskin houkuttelevuutta henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi alueille. Tässä tehdään karhunpalvelus myöskin meidän alueille, kun meidän pitäisi lisätä luottamusta sekä asukkaille [Puhemies: Ja kysymys!] että hyvinvointialueille. — Ja kysymys kuuluu, että luottamusta lisäisi myös omalääkäri-, [Puhemies koputtaa] omatiimijärjestelmä. Missä tilanteessa hoidon jatkuvuuden malli tällä hetkellä on, ministeri Juuso?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.26 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Laiholta oli hyvä huomio se, että mihin se luottamus perustuu. Se luottamus perustuu hyvin pitkälle siihen julkiseen keskusteluun, mitä aiheesta käydään. Hyvin paljon nostetaan esille yksittäisiä huonoja kokemuksia, mutta ne hyvät asiat tahtovat jäädä varjoon, joten toivoisin, että niitäkin nostettaisiin enemmän. Nostan itse tässä esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialueen onnistumisen digiklinikan suhteen: 30 000 käyntiä kahdessa kuukaudessa. Aivan loistavaa työtä, ja tällaiselle toivoisin tietysti jatkoa.

Mitä tulee omalääkärimalleihin, niin omalääkärimalleja ja erilaisia tiimimalleja voidaan hyvinvointialueilla jo nykyisen lainsäädännön puitteissa toteuttaa ja kokeilla. Ei ole mitään lainsäädännöllistä estettä siihen. Mitä tulee ammatinharjoittajamalliin, niin sitä kokeillaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella, ja kunhan saamme siitä jonkunnäköistä raporttitietoa, miten se on onnistunut, niin pyrimme tietenkin laajentamaan sitä myöskin muualle. Tavoitteenahan on se, että ihminen voisi mennä samalle lääkärille: hänellä olisi oma lääkäri, jonka luo hän voisi mennä, joka tietäisi hänen historiansa, ja ei tarvitsisi aina joka kerta selittää uudestaan. [Puhemies koputtaa] Kyllä tämä tavoite on selkeä, ja uskon, että me tällä kaudella kyllä pääsemme aika pitkälle, [Puhemies koputtaa] kunhan mennään vielä vähän eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.27 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, totesitte, ettei hallituksenne tempoile sote-politiikassa — olen samaa mieltä. Hallituksen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

linja on johdonmukainen: te ette tee mitään parantaaksenne suomalaisten julkisia sosiaali- ja terveyspalveluita. [Naurua — Hälinää] Te saitte käteenne ette täydellistä mutta kehityskelpoisen sote-uudistuksen. [Hälinää] Alkajaisiksi kuitenkin päätitte irrottaa siitä kriittisen tärkeät nurkkapultit, ja nyt vaarannatte koko uudistuksen onnistumisen, eli sen, saavatko suomalaiset nykyistä paremmin hoitoa vai eivät.

Jokainen julkisissa terveyspalveluissa asioinut tai työskennellyt ymmärtää, ettei neuvoloissa, päivystyksissä, tehoilla, lastensuojelussa ole pikasäästöjä, mitä ottaa — vai väittekö, että hoitajat, lastensuojelutyöntekijät, lääkärit tekisivät tehotonta työtä nykyisellään?

Te pakotatte hyvinvointialueet leikkaamaan liian nopeasti liikaa. Kaksi lisävuotta autaisi jo paljon. Jos ihminen on sairas, [Hälinää] hän on sairas. [Ben Zyskowiezin välihuuto] Jos lapsi tarvitsee lastensuojelua, hän tarvitsee lastensuojelua riippumatta siitä, että te leikkaatte.

Kysynkin arvon sosiaali- ja terveysministeriltä, vääntäisittekö vielä meille oppositiolle ja suomalaisille rautalangasta, miten hoitotakuusta, eli [Puhemies koputtaa] siitä, kuinka nopeasti hoitoon pääsee, leikkaamalla, parannetaan suomalaisten terveyttä [Puhemies koputtaa] ja suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.29 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja hyvät edustajat! Sote-uudistuksen voimaantulo viime vuonna tarkoittaa myöskin sitä, että jonkin täytyy muuttua. Tarkoitus ei varmaankaan ole, että kaikki jatkuu niin kuin ennenkin. [Vasemmalta: Hoitoon voisi päästä!] Muutosvastarinta on osittain todella kovaa, mutta hyvinvointialueilla tapahtuu hyvin paljon hyviä asioita, ja minusta hyvinvointialueet ovat parantaneet toimintaansa koko ajan ja kuulen positiivisia uutisia päivittäin siitä, miten ihmiset pääsevät hoitoon, miten on onnistuttu ja näin poispäin. Hoitotakuun kolmen kuukauden aikarajan palauttamisen ei tarvitse näkyä siellä hoidossa sillä, että venytetään kaikkien tapaamista kolmeen kuukauteen, kuten olen usean kerran tässä sanonut, koska rahoitus on yleiskatteellista ja hyvinvointialueet itse päättävät, miten rahoituksen kohdistavat.

Mutta noston vielä tässä edelleen tämän Pirkanmaan onnistumisen digiklinikan suhteen, sillä nämä palveluthan nopeuttavat olennaisesti hoitoon pääsyä. Mitä enemmän näitä pystytään digitaalisesti hoitamaan, sitä nopeammin pääsevät hoitoon myöskin he, jotka tarvitsee kohdata sitten henkilökohtaisesti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.30 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus on todellakin sulkemassa yöpäivystyksiä ja lakkauttamassa leikkaustoimintaa ympäri Suomen, muun muassa Iisalmissa, Salossa ja Varkaudessa. Te siis olette päättäneet lähteä päättämään näistä asioista ohi hyvinvointialueen päättäjien. Toiset saavat jatkaa, toiset eivät — todella epäoikeudenmukainen päätös kansalaisille ympäri Suomen.

Pohjois-Savosta oli eilen täällä Helsingissä karvalakkilähetystö, joka olisi kovasti tahtonut tavata teidät, ministeri Juuso, koska heillä on hätä — heillä on hätä tämän päivystyksen puolesta. Harmi, että ette ehtinyt tavata heitä, [Jenna Simula: Vähän kohtuutonta!] mutta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

kysyn teiltä, ministeri Juuso: oletteko valmiit harkitsemaan näitä päivystyspäätöksiä uudelleen, jos ja kun näyttää siltä, ettei näitä tavoiteltuja säästöjä tulla saavuttamaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.31 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tapaamispyyntöjä kylläkin on tullut, ja sihteerini on tietojeni mukaan ilmoittanut esteestä ja ilmoittanut myöskin siitä, [Keskustan ryhmästä: Aika ylimielinen asenne!] että sairaalaverkkoesitys on loppuun käsitelty sosiaali- ja terveysministeriön kestävän hyvinvointiyhteiskunnan ministerityöryhmässä, [Antti Kurvisen välihuuto] se on lähetetty eteenpäin arviointineuvostoon, minkä jälkeen se tulee eduskuntaan. Ihan piakkoin pääsette sitä käsittelemään. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Elikkä nämä adressit ja kaikki muut tällaiset — minä en niihin pysty enää vaikuttamaan, vaan seuraava vaikuttamisen paikka on eduskunnassa ja nimenomaan valiokunnissa. [Jenna Simula: Kurvinen ei tiedä, mitä sihteerit tekee!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.32 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te sanoitte hetki sitten, että pitää saada yksityinen sektori kukoistamaan. Minusta se kukoistaa aika hyvin tällä hetkellä. Eräs läheiseni kävi aika vaatimattoman hengitystieinfektion takia, ja lasku oli 475 euroa. Kyllä meidän täytyy kehittää tätä julkista palvelujärjestelmää. Siinä voi tietysti olla yksityisiä alihankkijoita mukana, mutta julkiseksi sen tekee se, että se on silloin julkisesti rahoitettu.

Olen tutkinut hallituksen omia asiakirjoja. Minulla on tässä kädessäni hallitusohjelma. Siellä on 1 120 miljoonaa euroa säästöä hyvinvointialueiden omista toimista, 225 miljoonaa euroa säästöä sillä eilen esitellyllä rahoituslain muutoksella, ja sitten kehysriihessä teitte 685 miljoonaa euroa säästöä 11:ssä eri tehtävämuutoksessa. Minusta järkyttävimpiä näistä, joista juuri tässä äsken puhuttiin, on se, että hoitotakuusta leikattiin 130 miljoonaa euroa, koska juuri se, että pääsisi nopeasti julkisesti rahoitetulle lääkärille, on kaiken ydin. [Puhemies koputtaa] Aiotteko peruuttaa tämän lakiesityksen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sektoriministeri voi varmasti vastata tähän jälkimmäiseen kysymykseen, mutta haluan kommentoida tätä ensimmäistä. Kun te puhutte julkisesti rahoitetusta terveydenhuollosta ja sosiaalipalveluista, niin mistähän se raha mahtaa tulla? [Aki Lindénin välihuuto] No se tulee sieltä yksityiseltä sektorilta, siltä kukoistavalta yksityissektorilta, elinkeinoelämästä, työpaikoilta, yrityksistä, [Välihuutoja vasemmalta — Hälinää] joissa on töissä ihmisiä, jotka maksavat veroja, jotta me voidaan kustantaa meidän arvokas hyvinvointivaltio, julkisen sektorin palvelut. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Sosiaalidemokraateilta aina unohtuu tämä toinen puoli. [Krista Kiurun välihuuto] Ei ole jotain julkisen sektorin rahoitusta ilman toimivaa yksityistä sektoria. Siksi me teemme kasvupolitiikkaa. Siksi me luomme työpaikkoja ihmisille. Siksi me halutaan investointeja Suomeen, jotta meillä on varaa pitää yllä tätä maailman hienointa hyvinvointivaltiota.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

16.34 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alun perin oli tarkoitus kysyä aivan toinen kysymys, mutta tartun tähän edustaja Virran esittämään väitteeseen siitä, että tämä hallitus ei mukamas tee mitään hyvää suomalaisten sote-palveluiden eteen. Konkreettinen esimerkki yhdestä, omasta mielestäni aivan mahtavasta esityksestä on tämä lasten ja nuorten terapiatakuu. [Eduskunnasta: Juuri näin! — Hälinää] Edellinen hallitus pelkästään haaveili tämän tekemisestä, mutta ei saanut mitään aikaiseksi, ei kerta kaikkiaan mitään. Tämä hallitus toteuttaa vihdoinkin tämän. [Krista Kiurun välihuuto] Olisin kysynyt ministeri Bergqvistiltä, minkälaisia vaikutuksia ajattelette tällä terapiatakuulla olevan lasten ja nuorten hyvinvointiin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.35 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Terapiatakuu on todellakin tulossa nyt voimaan 1.5. Se tulee teille eduskunnan käsiteltäväksi ensi viikolla, ja toivon tietysti nopeaa käsittelyä ja positiivista mietintöä. Tämä on kyllä erittäin erittäin suuri asia, koska se takaa kaikille alle 23-vuotiaille nopean pääsyn erilaisiin psykososiaalisiin interventioihin [Petri Huru: Toivottavasti oppositio ei vastusta tätä!] terveydenhuollon, sosiaalihuollon tai oppilashuollon kautta, ja se on myöskin ilmainen. [Petri Huru: Kuulitko, ilmainen!] Ja tähän hoitotakuuseen kommentoin vielä edustaja Lindénin kysymykseen, että se lopullinen summa, mitä siitä säästöjä laskettiin, oli 96 miljoonaa euroa ja nimenomaan sen vuoksi, että nämä alle 23-vuotiaat jätettiin sen kolmen kuukauden rajauksen ulkopuolelle, eli heillä säilyy hoitotakuu 14 vuorokaudessa. [Välihuutoja — Ben Zyskowiec: Viime kaudella vihreät kaatoivat terapiatakuun!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

16.36 **Pekka Aittakumpu kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, [Hälinää — Puhemies koputtaa] tekin ehkä olette ollut joskus vuosia sitten tilanteessa, jossa esimerkiksi aamuvarhaisella havaitsette, että lapsella on kova kuume ja hänen vointinsa on muutenkin heikko ja hänet on vietävä lääkäriin. Nyt hallituksenne leikkaa voimakkaasti hyvinvointialueiden rahoituksesta, ja alueet ovat joutuneet karsimaan palveluverkkoa rahanpuutteen vuoksi. [Ben Zyskowiec:in välihuuto] Leikkauspolitiikka näyttää jatkuvan ja jopa voimistuvan. Jos lähin terveysasema sijaitsee kymmenien, jopa satojen kilometrien päässä, hoitoon hakeutuminen on vaikeampaa ja se tulee kalliimmaksi, ja pitkä matka myös pitkittää hoitoon hakeutumista. Pelko palveluiden katoamisesta ja pitkistä odotusajoista saa ihmiset syystäkin huolestuneiksi. [Jenna Simula: Mitäs pelottelette!] Luottamus julkiseen terveydenhuoltoon rapautuu.

Arvoisa pääministeri Orpo, kansalaiset ovat huolissaan. Mitä te vastaatte näille vanhemmille, joiden arki vaikeutuu, kun lasten lääkäriinviientimatka pitenee? Puhutte ongelmista, mutta ratkaisuja ei oikein näytä kuuluvan. Pääministerin ilmoitus olisi kyllä paikallaan. Kertokaa suomalaisille, mitä te teette, että pelastatte suomalaisille tärkeät palvelut. Kertokaa se nyt suomalaisille. [Ben Zyskowiec:in välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

16.37 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, mitä tässä nyt ollaan tekemässä, on yöpäivystyksen lakkauttaminen joissakin päivystyspisteissä. [Jenna Simula: Ei aamupäivystystä!] Mikäli lapsi yöllä sairastuu korkeaan kuumeeseen — ymmärrän, että se huolestuttaa vanhempia, se on totta — meillä on Suomessa käytössä tällainen puhelinnumero kuin 116 117, minne voi soittaa. Siellä on ammatilainen toisessa päässä vastaamassa. Sieltä voi kysyä neuvoja, miten kannattaa toimia, [Antti Kurvisen välihuuto] onko sellainen tapaus, että voidaan odottaa aamuun, vai onko tarpeen pyytää ensihoitoa paikalle. [Antti Kurvinen: Persut puhui vaalikentillä vähän muuta!] Mikäli sieltä tai myöskin ensihoidosta tehdään se punninta, että ensihoito paikalle ja sitten viedään jatkohoitoon, niin totta kai se hoidetaan ensihoidon turvin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

16.38 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen leikkaukset asettavat hyvinvointialueet kestävämpään tilanteeseen, kuten useammissa puheenvuoroissa on käynyt ilmi. Alueet joutuvat nyt tasapainottamaan talouttaan ilman riittävää rahoitusta, vaikka alueiden resurssit ovat jo nyt tiukoilla. Valtiovarainministeriön osastopäällikkö Ahonen on todennut tästä teidän soimaamastanne sote-uudistuksesta seuraavasti: ”Ilman tätä sote-uudistusta olisimme vielä heikommassa tilanteessa ja meillä olisi vielä huonommat mahdollisuudet reagoida tähän.” Kysynkin pääministeri Orpolta: Miten hallitus aikoo varmistaa, että suomalaisille turvataan laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut, kun hyvinvointialueet joutuvat taloudelliseen ahdinkoon? Aiotteko te jatkaa vain edellisen hallituksen ja hyvinvointialueiden syytelyllä tekemättä itse mitään konkreettista tilanteen parantamiseksi? [Antti Kurvinen: Tämä on aika hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Ikonen, olkaa hyvä.

16.39 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos me katsomme näitä hyvinvointialueitten haasteita, heillä on tällainen niin sanottu triplahaaste: Yksi niistä on se, että heidän pitää pystyä turvaamaan ihmisten palveluitten ja hoidon saanti pitkällä aikavälillä. Toinen on se, että heillä on haasteena se, saadaanko osaavaa työvoimaa riittävästi. Sen riittävyys on iso haaste. Ja kolmas on se, miten rahoitus riittää. Tällä hetkellä pitää samaan aikaan ratkoa kaikkia näitä kolmea asiaa, ja tällä hetkellä henkilöstö ja rahoitus eivät riitä entisellä tavalla toimimiseen. Sen takia pelkkä tällainen hallinnon rakenteen uudistus ei ole riittävä. Se on vasta kuori sille.

Eilen juuri kun täällä käytiin keskustelua ohjauslaista, todettiin aivan yhdessä kaikki, jotka olivat läsnä, että tämä nykyinen lainsäädäntö vaatii korjaussarjan. Sitä me olemme tällä hetkellä tekemässä.

Toinen olennainen ulottuvuus on se, että kun rakenteilla ei korjata sitä, niin toiminnalla. Nyt pitää uudistaa toimintaa, hakea uusia tekemisen tapoja ja uudistaa ihmisten palveluita, jotta ihmiset saavat palvelunsa oikea-aikaisesti. Siitä on tällä hetkellä kyse. Sitä haetaan hyvinvointialueilla tällä hetkellä, ja sen eteen me teemme hallituksessa töitä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

16.40 **Eeva Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua on jo pitkään häirinnyt se tapa ja sävy, jolla te hallituksessa puhutte suomalaisten sote-palveluiden järjestämisestä ja niistä kustannuksista, joita siitä syntyy — ikään kuin olisi ihmisten vika, että he sairastuvat tai tarvitsevat hoivaa, [Sanna Antikainen: Kukaan ei ole näin sanonut!] ikään kuin olisi ihmisten vika, että Suomessa on sellainen ikärakenne kuin meillä on. Se ei ole oikein niitä ammattilaisia kohtaan, jotka tekevät joka päivä suurella sydämellä ja kovalla ammattitaidolla töitä auttaakseen ihmisiä ympäri Suomen. Se ei ole myöskään oikein niitä ihmisiä kohtaan, jotka tarvitsevat ja ansaitsevat hoitoa ja hoivaa.

Täällä todettiin, että hallituksen toimesta ei siis ole osoitettavissa mitään todellista lisärahaa mutta lisäleikkauksia todella on tulossa, ja nyt uudistan kysymyksen ministeri Juusolle: Miten te voitte puolustella esimerkiksi hoitotakuun heikentämisen perusteella esittämiänne leikkauksia, joiden säästövaikutus ei asiantuntijoidenkaan mukaan tule toteutumaan? Ettekö todella voisi vielä harkita ja vetää tämän esityksen pois?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.42 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin haluan kommentoida tätä ensimmäistä syytöstä, että hallitus syylistäisi ihmisiä siitä, että he tarvitsevat hoitoa. Tämä ei todellakaan pidä paikkaansa. En ole koskaan tällaista havainnut. Päinvastoin kyllä me olemme kansalaisten puolella ja haluamme, että ihmiset edelleenkin pääsevät hoitoon myöskin jatkossa, myöskin viiden ja myöskin kymmenen vuoden päästä. [Antti Kurvinen: Pääseekö muualle kuin siihen puhelimeen?] Se tarkoittaa myöskin sitä, että meidän tulee huolehtia siitä, että kulujen kasvu saadaan rajoitettua, koska meidän valtiontaloutemme horjuu, ja valtiontalouden tasapaino on kaiken a ja o. Se on pidettävä kunnossa. Varmasti ymmärrätte tämän kaikki. [Antti Kurvinen: 12 miljardia lisää velkaa!]

Mitä tulee hoitotakuuseen, olen siihen vastannut useamman kerran, että se kolmen kuukauden aika on vain maksimi, enkä usko, että hyvinvointialueet siihen menevät, koska digipalvelut ovat yleistyneet hyvin paljon, ihmisiä pyritään hoitamaan aikaisemmin [Antti Kurvinen: Voitteko toistaa sen puhelinnumeron? — Välihuutoja] ja jokaiselle, joka sinne kiireettömään hoitoon hakeutuu, tehdään hoidon tarpeen arviointi, minkä perusteella päätetään, kuinka nopea hoidon tarve on.

Puhemies Jussi Halla-aho: Pyytäisin edustajia hillitsemään hälinää silloin kun ministerit antavat vastauksia kysymyksiin, joita heille täällä edustajat esittävät. [Timo Heinonen: Kurvisella on niin paljon asiaa! — Naurua] — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Haatainen, olkaa hyvä.

16.43 **Tuula Haatainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa elää 130 000 lasta lapsikäyhyydessä, ja hallituksen toimet tulevat lisäämään lapsikäyhyyttä 17 000:lla. Nämä lapset ovat myös hyötynet hyvin paljon siitä kansalaisjärjestöjen työstä, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöjen työstä, joka auttaa ja tukee lapsia. Olin juuri lapsijärjestöjen asiantuntijoiden kanssa kuuntelemassa paneelikeskustelua, ja siellä kannettiin suurta huolta siitä, että sote-järjestöjen tukea tullaan leikkaamaan 30 prosentilla, eli sieltä lähtee 2027 tasolla 130 miljoonaa euroa. Kysyn hallitukselta: miten aiotte turvata lasten ja nuorten palvelut, perheiden palvelut, nyt kun palveluiden rahoitusta leikataan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 88/2024 vp

Todettiin myös, että ennalta ehkäisevä toiminta on kaikkein kustannustehokkainta, ja erityisesti nuorten hyvinvointiin ja mielenterveyteen satsaaminen on kaikkein tehokkainta, ja näistä nyt leikataan. Voitteko kertoa, ministeri Juuso, miten tämä tullaan tekemään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

16.44 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyse on STEA-avustuksista, sosiaali- ja terveystieteiden rahoittamisesta valtion tuella. Tämä tosiaan melkein 400 miljoonan potti, mikä sinne vuosittain on mennyt, on nyt laskemassa ensi vuonna 80 miljoonalla. [Vasemmalta: Ei se itsestään laske!] Se lasku kohdistetaan. On ihan selvää, että kun valtiontaloudesta joka puolelta haetaan säästöjä, niin kyllä niitä säästöjä täytyy hakea myöskin täältä, valitettavasti. Tilanne on tämä, ja ymmärrän, että kukaan ei näistä pidä. Vastustus on kova ja huoli on kova. Kuitenkaan 75:tä prosenttia yhdistyksistä, jotka nyt saavat STEA-avustuksia, nämä säästöt eivät tule koskettamaan, eli hyvin suunnitelmallisesti tehdään nämä isoimmista avustuksen saajista ja myöskin sellaisista kohteista, mitkä ovat niin sanottuja rajapintakohteita, mitkä itse asiassa kuuluvat hyvinvointialueiden vastuulle järjestää. [Vasemmalta: Niiltäkin leikataan!]

Kysymyksen käsittely päättyi.